

# Anställda i Sverige under 2021 – det andra året med covid-19

## **FREDRIK W ANDERSSON OCH ESKIL WADENSJÖ**

*Fredrik W Andersson* är filosofie doktor i nationalekonomi. Han är verksam som analytiker vid Statistiska centralbyrån. fredrik.andersson@scb.se

*Eskil Wadensjö* är professor i nationalekonomi vid Institutet för social forskning (SOFI), Stockholms universitet. eskil.wadensjo@sofi.su.se

*Vi redovisade i en tidigare artikel utvecklingen av antalet anställda och deras sammansättning under 2020 i Sverige, det första året med covid-19 (Andersson och Wadensjö 2022). Vi kan nu redovisa hur det gick under 2021, det andra året med covid-19. Vi ska först kort redovisa huvudresultaten avseende 2020, för att därefter redovisa resultaten för 2021.*

Antalet anställda minskade i Sverige under våren och sommaren 2020, men återhämtade sig nästan helt i slutet av året. Antalet anställda var endast en procent lägre i december 2020 än i december 2019. I slutet av året uppvisade endast den privata sektorn en nedgång av antalet anställda medan de olika delarna av offentlig sektor uppvisade en uppgång – inte minst regionerna, som bekant ansvarar för sjukvården. En uppdelning på branscher inom den privata sektorn visar att nedgången var koncentrerad till endast ett fåtal. Skillnaderna i utveckling är relativt små mellan olika delar av Sverige och mellan olika typer av kommuner. Nedgången var procentuellt sett störst i kommuner som gränsade till Norge.

Under stora delar av året drabbades kvinnor mer av pandemin. Nedgången av antalet anställda var större bland kvinnor än bland män. Men under hösten vände trenden och arbetsmarknaden återhämtade sig bättre för kvinnor och i december var bilden den motsatta, även om skillnaden i utvecklingen av antalet anställda mellan kvinnor och män endast var marginell. En uppdelning efter ålder visar att det var bland de unga (16–19 år) och de äldre (70 år och äldre) som nedgången fanns, medan det i övriga åldersgrupper fanns ingen eller mycket liten nedgång. Ser vi på utvecklingen efter utbildning, fann vi att utvecklingen av antalet anställda var mer positiv för de med högre utbildning. Det för många kanske mest överraskande resultatet var att utvecklingen av antalet sysselsatta var betydligt bättre för utrikes födda än för inrikes födda. Bäst var den för de födda i Afrika och Asien, och bland dem bäst för dem från Afghanistan (en ökning med 12,4 procent under året).

Alla som arbetar i Sverige är inte folkbokförda här – en del arbetar delår (som t ex bärplockare) medan andra pendlar till Sverige för arbete. Antalet jobb utförda av icke-folkbokförda anställda minskade mycket kraftigt under våren 2020 och återhämtade sig inte under året.

Detta var huvudragen av utvecklingen under år 2020. Vi ska nu gå över till att se på utvecklingen under 2021.

Vi vill tacka Lovisa Persson för värdefulla synpunkter på en tidigare version.

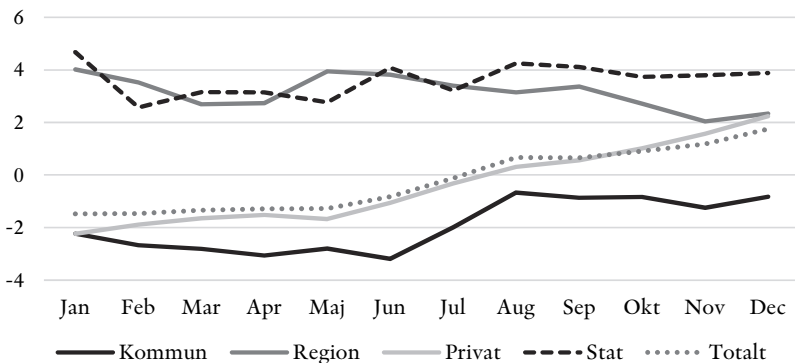
## 1. Utvecklingen av antalet anställda i olika delar av ekonomin 2020 och 2021

Vår undersökning bygger på den nya administrativa datakällan AGI som skapat nya möjligheter att studera arbetsmarknadsutvecklingen på månadsbasis. Tidigare fanns endast kontrolluppgifter på årsbasis från arbetsgivare. Med de nya data kan vi på detaljerad nivå studera vilka anställningar som tillkommer eller upphör varje månad, t ex med avseende på kön, ålder, utbildningsnivå, födelseland och bransch. Även skillnader mellan personer som är och inte är folkbokförda i Sverige går att undersöka.

Figur 1 visar utvecklingen av antalet anställda i olika sektorer under 2021 jämfört med samma månad 2019. Den totala arbetsmarknadsutvecklingen styrs till stor del av utvecklingen inom den privata sektorn – det privata näringslivet. Drygt två tredjedelar av antalet anställda återfinns inom den privata sektorn. Figuren visar att den privata sektorn återhämtade sig antalsmässigt under den första delen av 2021 för att från augusti vara högre än jämförbara månader 2019. Vid utgången av året, december, hade den privata sektorn haft en positiv utveckling av antalet anställda på drygt två procent. I samband med pandemin stärkte staten både regionernas och kommunernas finansiella ställning för att de skulle kunna klara av en situation av eventuell ekonomisk försämring. Enligt SKR:s Ekonomirapport (2022) redovisade de båda sektorerna totalt ett resultat på 69 miljarder kr under 2021. Antalet anställda inom regionerna var under årets månader konstant 2–4 procent fler. Det kan ställas i kontrast till att kommunerna i stället minskade antalet anställda i början av året, men likt den privata sektorn ändrades trenden under augusti. I slutet av året hade kommunerna nästan en procent färre anställda än i slutet av 2019, medan motsvarande tal för regionerna var en ökning på två procent.

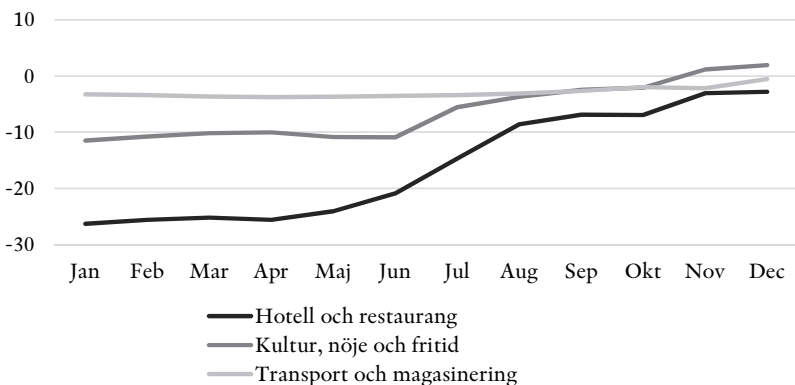
En viktig del av utvecklingen är att de branscher som drabbades mest negativt under de första månaderna av pandemin nu har återhämtat sig. De branscher som hade störst nedgång mellan december 2020 och december 2019 i antal anställda var Hotell och restaurang med minus 22,3 procent, Kultur, nöje och fritid med minus 9,3 procent samt Transport och magasinering med minus 3,5 procent. Den sociala distansering som Folkhälsomyndigheten rekommenderade tidigt under pandemin kvarstod länge som ett nytt naturligt beteende. I ett försök att minska smittspridningen fick branscher olika restriktioner. Till exempel fick restauranger restriktion på antal sittplatser i lokalen, storlek på sällskap och öppettider. Till följd av pandemins restriktioner och effekter minskande resandet, både inom tjänsten (SCB 2022) och privat. Transportsektorn upplevde dock inte alla samma restriktioner som restaurangnäringen och det kan ha delvis bidragit till att Transportsektorn återhämtade sig redan under slutet av 2020, medan hotell och restaurang samt kultur, nöje och fritid återhämtade sig först under andra hälften av 2021. Se figur 2 för utvecklingen i dessa tre krisbranscher under 2021; då restriktionerna drogs tillbaka och folk började på allvar umgås igen på restauranger. I slutet av året redovisade Kultur, nöje

*Figur 1*  
Utvecklingen av antalet anställda under 2021 jämfört med 2019 fördelat på sektorer samt totalt. Procent



Källa: SCB, egna beräkningar.

*Figur 2*  
Utvecklingen av antalet anställda under 2021 jämfört med 2019 i branscher som hade kraftig nedgång av antalet anställda 2020. Procent



Källa: SCB, egna beräkningar.

och fritid en nästan två-procentig ökning av antalet anställda, medan anställda i hotell och restauranger var mer eller mindre oförändrat jämfört med 2019.

Kommuner har olika geografiska och demografiska förutsättningar för att skapa jobb och boende. Sveriges kommuner och regioner (SKR) har delat in Sveriges 290 kommuner efter olika kriterier, t ex landsbygden/storstad, turistattraktioner, pendlingsmöjligheter osv.

Strömstad är den kommun som drabbades hårdast av pandemins effekter. Strömstad är gränsstad till Norge och klassas av SKR som landsbygdkommun med besöksnäring och kan delvis kategoriseras som en arbetsmarknad av säsongskaraktär. Under sommaren 2020 hade antalet anställningar minskat med drygt tio procent och i slutet av året med 7,5 procent. Under 2021 var nedgången under de tidiga sommarmånaderna än större för att fr o m juli börja återhämta sig. I slutet av 2021 var antalet anställda knappt tre procent lägre än i slutet av 2019.

I tabell 1 redovisar vi utvecklingen i antalet anställda beroende på vilken typ av kommun man bor i. Av störst intresse är att undersöka hur arbetsmarknadssituationen är i sista kvartalet år 2021. I hela landet ökade antalet anställningar sista kvartalet med 1,3 procent. Antalet anställningar i kommuntyperna storstad och större stad växte i paritet med totalen. Den procentuellt största ökningen i antalet anställda återfinns dock i pendlingskommuner nära storstad och nära större stad, drygt två procent. Det är även dessa kommuntyper som klarat sig bäst under helåret. Uppgångarna i dessa kommuntyper kan återspegla ökad pendling bl a genom att flyttning till förortskommuner när möjlighet till distansarbete gavs. Resultatet i tabell 1 visar att landsbygdskommunerna tappar relativt flest anställningar. Denna utveckling ger i sin tur upphov till en intressant frågeställning: är det individer som arbetar inom kommunen eller är det individer som pendlar som förlorat sin anställning? När registret kompletteras med dagbefolkning kommer vi kunna gräva djupare i dessa teser. En annan ytterst relevant fråga är: Till vilken arbetsmarknadsstatus går de som förlorar sin anställning? Denna fråga kan vi besvara med hjälp av SCB:s nya register Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) som kategoriserar befolkningen mellan 15–74 år månatligen som antingen: sysselsatt, arbetslös, studerande, pensionär, sjuk eller övrig. I dagsläget finns väldigt få analyser på detta material. Ett exempel är Andersson (2022) som studerar gruppen individer som varken arbetar eller studerar i mer detalj.

Områdesgrupper	Kvartal 1	Kvartal 2	Kvartal 3	Kvartal 4	2021
Landsbygdskommun	-4,2	-3,5	-2,1	-0,8	-2,6
Landsbygdskommun med besöksnäring	-3,2	-2,7	-0,3	0,9	-1,3
Lågpendlingskommun nära större stad	-2,4	-2,0	-0,5	0,5	-1,1
Mindre stad/tätort	-1,7	-1,4	0,1	1,1	-0,5
Pendlingskommun nära mindre stad/tätort	-3,0	-2,6	-1,0	0,1	-1,6
Pendlingskommun nära storstad	-0,3	0,0	1,4	2,1	0,8
Pendlingskommun nära större stad	-1,0	-0,6	0,9	2,0	0,3
Storstäder	-1,5	-1,4	0,3	1,3	-0,3
Större stad	-1,2	-0,8	0,7	1,3	0,0
Totalsumma	-1,4	-1,1	0,4	1,3	-0,2

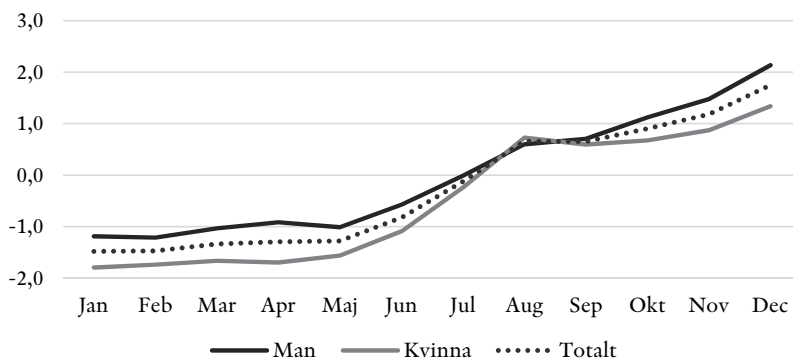
Tabell 1  
Utvecklingen av antal anställda bosatta i olika typer av kommuner 2021 jämfört med 2019. Procent

Källa: SCB, egna beräkningar.

## 2. Utvecklingen av antalet anställda i olika grupper

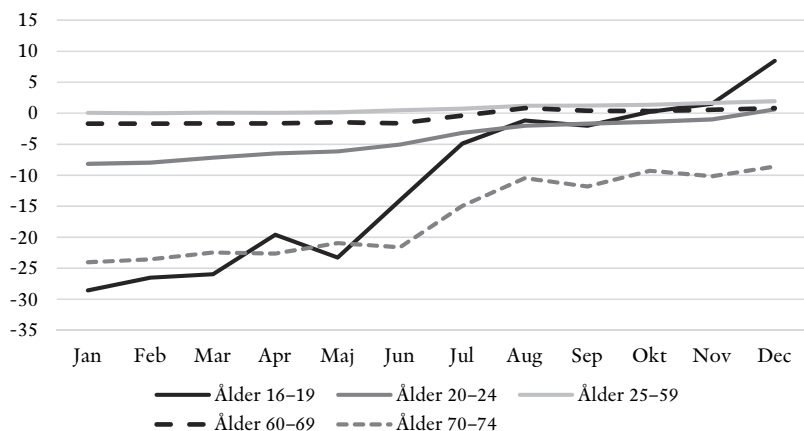
Vi ska nu närmare undersöka utvecklingen inom olika grupper med början i hur den har varit för kvinnor och män. Under nästan hela 2020 var utvecklingen av antalet anställningar sämre för kvinnor än män, men skillnaden utjämnades och återhämtningen var senare större för kvinnor än för män. Vid slutet av året var situationen alltså den omvända, även om skillnaden var liten. Under första hälften av 2021 var återigen utvecklingen av anställda svagare bland kvinnor än bland män jämfört med 2019 (se figur 3). Efter augusti när arbetsmarknaden inom den privata sektorn återigen började växa anställde sektorn relativt sett fler kvinnor. Ett intressant resultat är att under hela 2021 utvecklades kvinnors arbetsmarknad sämre än männens arbetsmarknad inom både regioner och kommuner, antingen genom en större minskning eller mindre ökning. Staten är den sektor i vilken antalet anställningar bland kvinnor ökade mest under året. I december var ökningen 5,2 procent, vilket kan kontrasteras mot en minskning i den kommunala sektorn med 1,7 procent.

Figur 3  
Förändringar av  
antalet anställningar  
för kvinnor och män  
under 2021 jämfört  
med 2019. Procent



Källa: SCB, egna beräkningar.

Under 2020 minskade sysselsättningen markant för två åldersgrupper – de som var mellan 16 och 19 år samt de som var mellan 70 och 74 år. Båda grupperna återhämtade sig något efter den stora nedgången i början av det första pandemiåret. Men de unga hade i december 2020 tappat 17 procent i anställningar medan motsvarande nedgång för den äldre åldersgruppen var 20 procent. För de unga kan förklaringen sökas i att arbetsgivarna gjorde få nyanställningar inte minst i de branscher i vilka många unga får sin första anställning. För de äldre kan förklaringen sökas i att de restriktioner som infördes drabbade äldre hårdast antingen genom att de avstod att arbeta på grund av smittorisen eller att arbetsgivare prioriterade andra åldersgrupper vid personalneddragningar. Under 2021 vände utvecklingen, då vi ser en markant ökning av antalet anställda bland de unga. För de som var 70–74 år ser vi fortfarande en nedgång jämfört med före pandemin. Nedgången var dock betydligt mindre 2021 än under 2020 (se figur 4). Noterbart är att



Figur 4  
Förändringar av antalet anställda i olika åldersgrupper 2021 jämfört med 2019. Procent

Källa: SCB, egna beräkningar.

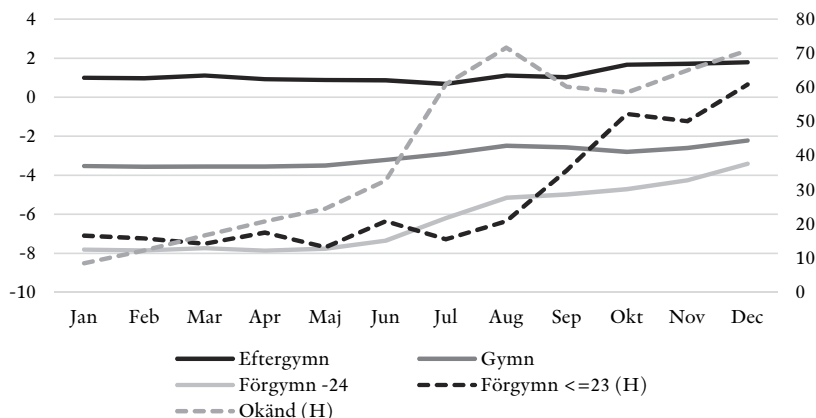
alla sektorer förutom regionerna upplevde en minskning av antalet anställda i denna åldersgrupp.

Utvecklingen har varit olika för grupper med olika utbildning. En svaghet med administrativa data är bl a att rapporteringar av utbildningsnivån har lång eftersläpning. Det påverkar personer som försöker höja sin utbildningsnivå, vilket kan leda till att de då felaktigt redovisas i en grupp med kortare utbildningsnivå. Under 2020 var nedgången i antalet anställda större i gruppen med kortare utbildning. Inledningsvis under 2021 var tendensen densamma. Men när arbetsmarknaden började förbättras går det nu att skönja en uppgång i antalet anställda med förgymnasial utbildning samt individer som saknar uppgift om utbildningsnivå (okänd). Administrativa uppgifter om utbildningsnivå saknas främst för utrikes födda. Antalet anställda utan känd utbildningsnivå hade i slutet av året ökat med 71 procent, en ökning på 44 500 individer. I takt med att krisbranscherna började återanställa och arbetsmarknaden återhämtade sig ökade alltså antalet anställningar även för personer med kortare utbildning. Dock hade arbetsmarknaden vid utgången av 2021 inte återhämtat sig för alla utbildningsgrupper jämfört med 2019 (se figur 5).

Det mest överraskande resultatet i vår tidigare undersökning avseende 2020 var en mer positiv utveckling av antalet anställda bland utrikes födda jämfört med utvecklingen i antalet anställda bland inrikes födda. I december 2020 hade antalet anställningar för utrikes födda ökat med 1,1 procent medan motsvarande siffra för inrikes födda var minus 1,5 procent. Även om arbetsmarknaden under 2021 totalt sett växte i förhållande till 2019 är skillnaden i utveckling mellan inrikes födda och utrikes födda ännu större under 2021 (se figur 6).

Utvecklingen av antalet anställda efter födelseland 2021 jämfört med 2019 uppdelat på olika grupper av födelseländer visas i tabell 2. Endast ett fåtal grupperingar uppvisar en minskning av antal anställda. Kanske lite

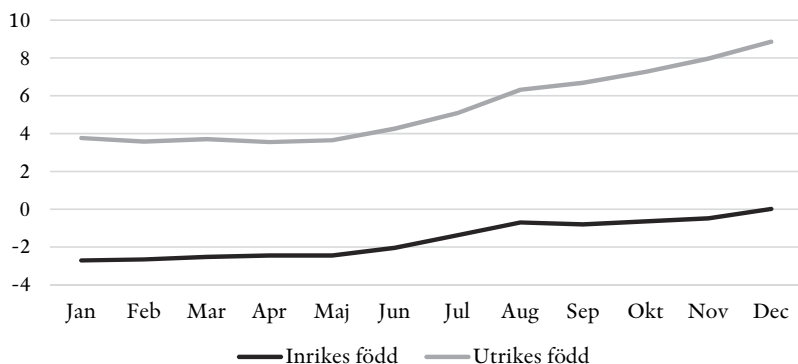
Figur 5  
Förändringar av antalet anställda i olika utbildningsgrupper 2021 jämfört med 2019. Vänster och höger skala (H) procent



Anm: De med förgymnasial utbildning är uppdelade i två åldersgrupper: de som är 24 år eller äldre respektive 23 år och yngre.

Källa: SCB, egna beräkningar.

Figur 6  
Förändringar av antalet anställda utrikesfödda och inrikesfödda 2021 jämfört med 2019



Källa: SCB, egna beräkningar.

överraskande uppvisade Norden utom Sverige sämst utveckling. I denna grupp återfinns många som kom från Finland till Sverige på 1960- och 1970-talen som arbetskraftsinvandrare. Antalet anställda från Finland minskade med 12 procent i slutet av året, vilket är betydligt mer än minskningen av antalet anställda från Danmark och Norge som minskade med 3,3 respektive 2,7 procent. Den stora nedgången för personer från Finland kan delvis bero på pensionsavgångar. Däremot ser vi en mycket stark och överraskande uppgång för de födda i Afrika, 13,5 procent i kvartal fyra, och Asien, 14,1 procent. Förändringar kan inte bara hänföras till demografiska förändringar som att fler i dessa grupper är i yrkesaktiv ålder. Ser vi till olika länder finner vi att uppgången är störst för födda i Afghanistan, 41,9 procent i slutet av året. Afghanistan är ett land från vilket många kommit som flyktingar och resultatet är därför av stort intresse inte minst för studier

Grupper av födelseländer	Q1	Q2	Q3	Q4	Totalt
Afrika	6,3	6,6	10,1	13,5	9,2
Asien	8,6	8,5	11,0	14,1	10,6
EU28 utom Norden	1,7	2,1	3,7	4,9	3,1
Europa utom EU28 och Norden	2,5	2,5	2,6	3,2	2,7
Nordamerika	3,2	3,1	5,6	7,4	4,9
Norden utom Sverige	-9,5	-9,4	-7,9	-7,4	-8,6
Oceanien	3,4	3,4	2,9	3,4	3,3
Forna Sovjetunionen	-7,2	-5,8	-4,2	-4,4	-5,4
Sverige	-2,6	-2,3	-1,0	-0,4	-1,6
Sydamerika	-0,1	-0,3	1,7	3,0	1,1
Totalt	-1,4	-1,1	0,4	1,2	-0,2

Tabell 2  
Utvecklingen av antal anställda 2021 efter födelseland jämfört med motsvarande kvartal 2019. Procent

Anm. Sovjetunionen bestod av länder som nu ligger i antingen Europa eller Asien.

Källa: SCB, egna beräkningar.

av integration.<sup>1</sup> Men uppgången är mycket stor även för de födda i andra länder från vilka många flyktingar kommit, som Syrien (26,3 procent), Eritrea (23,2 procent) och Somalia (15,0 procent).

### 3. Utvecklingen av antalet ej folkbokförda

Alla som är anställda i Sverige är inte folkbokförda här. En del arbetar en del av året som säsongsanställda och andra pendlar från främst våra grannländer i Norden, men också t ex från Polen. Eftersom det är bristande kvalitet på ifyllda personnummer på den personal som icke är folkbokförd kan vi inte analysera antalet som är anställda utan måste i stället analysera antalet jobb. Under 2020 minskade antalet jobb i mycket stor utsträckning för personer som inte var folkbokförda i Sverige. Utvecklingen under 2021 är annorlunda. Under året sker en gradvis växande arbetsmarknad för de icke folkbokförda jämfört med 2019 och i slutet av året är det 5 procent fler jobb (se figur 7).

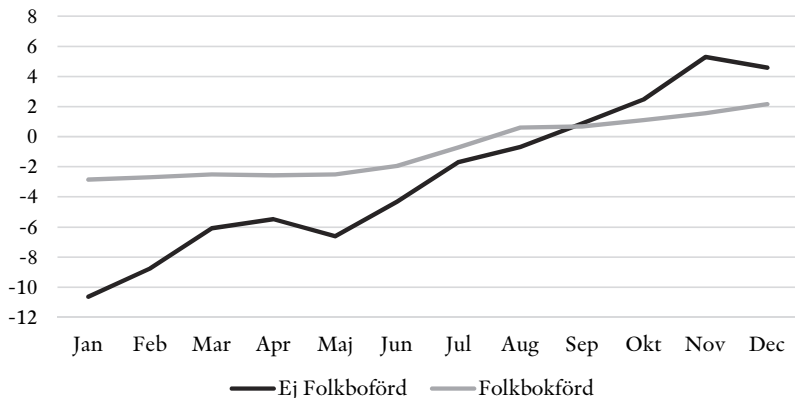
### 4. Sammanfattning

Efter den chock som pandemin orsakade arbetsmarknaden 2020 är huvudslutsatsen av studien att antalet anställningar fortsatte att återhämta sig i början av 2021 och året avslutades rentav med att arbetsmarknaden uppvisade en ökning av antal anställda jämfört med 2019. När det gäller

<sup>1</sup> Studier av de som kommit som ensamkommande barn visar att det går bättre att etablera sig på arbetsmarknaden för ensamkommande barn från Afghanistan än för ensamkommande barn från andra länder; se Celikaksoy och Wadensjö (2017).



Figur 7  
Förändringar av antal  
jobb för de som är  
folkbokförda respektive  
de som inte är  
folkbokförda under  
2021 jämfört med  
under 2019. Procent



Källa: SCB, egna beräkningar.

antalet anställningar i privat sektor har också de branscher som påverkades mest under 2020 återhämtat sig. Sammansättningen av de anställda har dock förändrats något vid en jämförelse av läget i slutet av 2021 med läget samma månad 2019. Nedgången för de som är 70–74 består delvis och skillnaden i utvecklingen för olika utbildningsgrupper kvarstår – mängden anställningar i gruppen med högre utbildning har utvecklats starkast.

Det finns ett mycket överraskande resultat som fanns redan 2020 men som är ännu starkare 2021. Det är att utvecklingen av antalet anställda bland de utrikes födda är mycket starkt positiv. Det gäller främst de som kommer från Afrika och Asien, som klarat sig bättre än andra grupper vad gäller utvecklingen av anställningar under pandemin. Allra mest har antalet anställningar ökat bland de som är födda i Afghanistan och därefter bland andra länder från vilka det under det senaste decenniet kommit många flyktingar. Det finns anledning att närmare studera denna utveckling; att grupper som bedöms ha en speciellt besvärlig arbetsmarknadssituation under pandemikrisen klarat sig bättre än andra grupper.

## REFERENSER

Andersson, F W och E Wadensjö (2022), "Covid-19 och den svenska arbetsmarknaden – ett registerperspektiv", *Ekonomisk Debatt*, årg 50, nr 1, s 7–22.

Andersson, F W (2022), "Individer som varken arbetar eller studerar – en fördjupning av statistiken i BAS", fördjupad information, Statistiska centralbyrån, Stockholm, <https://www.scb.se/contentassets/be0d07430ac-04b4a951cf96471f3d46d/ivas-28-juni.pdf>.

Çelikaksoy, A och E Wadensjö (2017), "Refugee Youth in Sweden Who Arrived as Unaccompanied Minors and Separated Children",

*Journal of Refugee Studies*, vol 30, s 530–553, <https://doi.org/10.1093/jrs/few042>.

SCB (2022), "Tjänsteresorna stördök under pandemin", Statistiska centralbyrån, Stockholm, <https://www.scb.se/hitta-statistik/redaktionellt/tjansteresorna-stortdok-under-pandemin/>.

SKR (2022), "Ekonomirapporten, maj 2022. Om kommunernas och regionernas ekonomi", Stockholm, Sveriges kommuner och regioner, <https://skr.se/download/18.5463fea9180b4e0c6d53c6f7/1653398361377/SKR-Ekonomirapporten-maj-2022.pdf>.